

Humanitarian Law / Volume 9 / December 2006, pp 3 – 24, DOI: 10.1017/S1389135906000031, Published online: 18 November 2008

3. Ukraine: Lives lost in an accountability vacuum – UN Rapporteur on summary executions – [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.ohchr.org/RU/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16463&LangID=E>

4. Червяцова А. О. Право на життя та заборона катувань у рішеннях Європейського суду з прав людини: аналіз судової практики за статтею 2 і 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Навчальний посібник / А. О. Червяцова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 308 с.

5. JUDGMENT IN THE CASE OF CYPRUS v. TURKEY – [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-68489-68957>

6. Постанова ВРУ «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» від 21.05.2015 №462-VIII – [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/462-19>

7. CASE OF MERYEM ÇELİK AND OTHERS v. TURKEY- [Електронний ресурс] – режим доступу: [http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-118569#{\"item id\":\[\"001-118569\"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-118569#{\)

О. О. Мардус¹

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З РАДОЮ ЄВРОПИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК КРОК У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР

Як демократична, правова, незалежна держава Україна прагне піднятися на рівень високорозвинених країн, тому спрямовує зусилля на інтеграцію у Європейський простір. Досягнення мети можливе, але тернистим шляхом реформування національного законодавства відпо-

¹ Студентка 4 курсу факультету підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

відно до міжнародних стандартів, що сприятиме динаміці розвитку міжнародних правовідносин України на світовій арені.

На даний момент глибока економічна криза в Україні впливає на суспільство з руйнівною силою, породжуючи майнову нерівність, що гальмує процеси інтеграції. Соціальне розмежування верств свідчить про обмеженість реалізації людиною прав і свобод, не дивлячись на формальне закріплення останніх в Основному Законі. У такому аспекті поняття «справедливість» набуває досить абстрактного значення [1].

Людина визнається вищою цінністю, виступає основним орієнтиром на розбудову демократичної держави в усіх сферах регулювання суспільного життя [9]. Природні невід’ємні права кожної людини захищаються та гарантуються державою. Це забезпечується як національним законодавством так і міжнародним, зокрема, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод [2].

Даній проблематиці присвятили свої роботи такі дослідники: Б. Мелех, Д. Аббакумова, А. Полешко, В. Разік, М. Анісімова, С. Марочкін, С. Глотова, С. Брайченко, Ю. Білас, О. Гончаренко, В. Буткевич та інші.

Втілення в реальність ідеї «єдиної Європи» с давніх-давен відбувається на засадах верховенства права, захисту прав людини та плюралістичної демократії. Історичне становлення міжнародної організації, яка об’єднує країни європейського континенту висвітлила у своїй праці Аббакумова Д. В.

Першою міжнародною організацією, яка виступила гарантом захисту прав людини на регіональному рівні стала Рада Європи. До апарату Ради Європи входять парламентський та урядовий органи, центральне місце серед яких посідає Комітет Міністрів. Другим не менш важливим органом є Консультативна Асамблея, до складу якої входять парламентарі. У структурі Ради Європи виступає дорадчим органом і має достатньо широке коло повноважень [3].

У Комітеті міністрів (КМ РЄ) Україну представляє Міністр закордонних справ України. Участь України у повсякденній роботі КМ РЄ, його комітетів та експертних груп забезпечується Постійним представництвом України при Раді Європи.

У Парламентській асамблеї (ПАРЄ) Україна представлена Постійною делегацією Верховної Ради України у складі 24 народних депутатів (12 основних членів та 12 їх заступників).

У своєму дослідженні Б. Мелех виклав перелік важливих юридичних інструментів до яких приєдналася Україна під час тісної співпраці з Ра-

дою Європи спрямованої на позитивне реформування законодавчої та виконавчої системи держави.

Серед таких інструментів, зокрема:

Протокол № 13 Європейської Конвенції з прав людини, що забороняє смертну кару;

Протоколів № 1 і 2 Європейської Конвенції про запобігання тортурам, нелюдському поводженню або такому, що принижує честь та гідність особи тощо.

Виходячи з висновків Парламентської Асамблеї Ради Європи автор висловив власний погляд, щодо інтеграції України на світову арену. Він зазначив, що намічений Радою Європи план стосовно змін в судовій системі України втілений неповністю, хоч і з моменту прийняття Асамблеєю Ради Європи у 2001 році резолюції № 1262 прогрес помітний. Невирішеними залишились найбільш важливі питання, зокрема:

- питання про незалежність суддів від органів виконавчої влади;
- про дотримання принципу верховенства права в усіх гілках влади;
- про відновлення довіри громадян до судової системи загалом [4].

Підписання і ратифікація євроконвенцій суттєво відрізняється за термінами виконання зобов'язань, що негативно впливає на процеси інтеграції України у Європейський Союз. Так для підписання міжнародних угод Україна вчасно виконує зобов'язання на 94.12%, а для того щоб ратифікувати міжнародні документи докладає зусиль значно менше – 31.25% [5].

Європейська Конвенція з прав людини є джерелом конституційного права України, адже відображається в нормах Конституції України. Та цього виявилось недостатньо для ефективної реалізації принципу на справедливий судовий розгляд [2].

Разік В. В. у своїй праці підкреслює, що неможливо повноцінно втілити принцип справедливого судового розгляду без забезпечення принципу доступності до правосуддя у такій складній системі судів як в Україні. Це пов'язано з низьким рівнем інформування громадськості про організацію і діяльність судів, відсутністю практики стосовно звільнення найбідніших верств населення від сплати державного мита при зверненні до суду, з державним забезпеченням безоплатної правової допомоги майже в повному обсязі і тільки в кримінальних справах, що ускладнює можливість пересічній особі звернутись до суду відповідної юрисдикції [6].

На противагу Разіку кандидат юридичних наук Брайченко С. М. впевнений, що ґрунтовною гарантією дотримання прав і свобод людини в судовій системі України є реалізація державою рішень Європейського Суду з прав людини, процедура якого передбачена Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини». Такий позитивно впливає на систему вітчизняного судочинства, втілює можливість перегляду рішення прийнятого національним судом на підставі рішень Європейського Суду з прав людини, що передбачає застосування індивідуальних заходів захисту у вигляді поновлення попереднього юридичного стану «стягувача», що існував до порушення норм Конвенції.[7]

Для подолання тернистого шляху і довгоочікуваного вступу до Європейської спільноти необхідно продовжувати реалізовувати головні напрями співпраці України з Радою Європи:

- Конституційна реформа та функціонування демократичних інституцій;
- зміцнення демократичного управління та реформа місцевого самоврядування, у тому числі, децентралізація;
- реформа судової системи;
- реформа системи кримінальної юстиції та реформування правохоронних органів;
- завершення процесу створення суспільного телебачення;
- боротьба із корупцією;
- забезпечення виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини;
- реформування виборчого законодавства;
- імплементація законодавства у відповідності до стандартів Ради Європи на основі принципів верховенства права та прав людини.
- увесь спектр захисту прав людини [8].

Таким чином, для встановлення міцних зовнішніх міждержавних зв'язків виникає потреба оновити внутрішню структуру держави починаючи з найменших складових. Доцільними будуть зміни у механізмі реалізації рішень Європейського Суду з прав людини стосовно захисту від зловживання пріоритетним правом у нетипових правозастосовних ситуаціях.

Визнання норм Європейської Конвенції частиною національного законодавства свідчить про високий рівень демократизації в державі.

Європейський Суд з прав людини покликаний не скасовувати рішення національних судів, а розглядати вирішення справи з точки зору справедливості відправлення правосуддя.

Література:

1. Бондаренко І. Адаптація законодавства України до європейського законодавства – один з пріоритетних напрямів реформування правової системи України / І. Бондаренко // Право України. – 2002. – № 7. – С. 63–66.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 04.11.1950 р. //Офіційний вісник України. – 2006. – № 32. – Ст. 2371.
3. Аббакумова Д. В. Створення та становлення Комітету Міністрів Ради Європи / Д. В. Аббакумова // Юридичний вісник. – 2014. – № 2. – С. 206-210. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2014/36.pdf
4. Мелех Б. Співробітництво України з Радою Європи у сфері захисту прав людини на шляху до Європейської інтеграції – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lvivacademy.com/visnik3/fail/+Meleh.pdf>
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України, 2006. – № 30. – Ст. 260.
6. Разік В. В. Право на справедливий судовий розгляд – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fond.lviv.ua/wp-content/biblioteka/Sprav_syd_dostyp1.pdf.
7. Брайченко С. М. Проблема застосування правових механізмів реалізації рішень Європейського Суду з прав людини в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/19_TSN_2014/Pravo/13_173552.doc.htm.
8. Головні напрями співробітництва України з Радою Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/coe>.
9. Битяк Ю. П., Яковюк І. В. Права і свободи людини в умовах глобалізації / Ю. П. Битяк, І. В. Яковюк // Філософія права і загальна теорія права. – 2013. – № 2. – С.80–93.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, асистента кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Д. В. Аббакумова